

ANIL BASILI

BÜYÜK DOSTUM

Bölüm – 1

Manolya Ağacı

Bir zamanlar Büyükkada'da, kokusuyla tüm sokağı saran koca manolya ağacının gölgesinde, üç katlı eski bir evde yaşıyorduk. Çevresini nar ağacı, lavanta, hanımeli, pembe melek borazanı, begonvil ve mimoza ağacı sarardı. Bu renkliliğin içinde bir de uğur böcekleri vardı ki... Bir yerden başka bir yere diledikleri gibi uçuşmaları hoşuma giderdi. Ne zaman onları görsem kalbim pır pır ederdi. O koca manolya ağacına gelince... Gök yüzüne doğru boy atmaya devam ederdi. Çoğumuzdan önce adaya taşınan üst komşumuz Fehmi Amca'nın her yaz başı anlattığı gibi haziran ayında açmaya başlayan beyaz manolya çiçeklerinin kokusu sokağı baştan sona sarardı. Manolyanın

üst üste sıralanmış dallarının altında oturduğumda zamanın nasıl geçtiğini fark etmezdim. Kitap okumak, resim yapmak, hayallere dalıp gitmek, hiçbir şey yapmasam bile gövdesine sarılıp öylece beklemek hoşuma giderdi. Onunla konuştuğum ve sırrımı paylaştığım da olurdu. Beni en iyi dinleyenlerden biri olduğumu düşünürdüm. Benim dışımda manolyadan ayrılamayan, yeşil sandalyesine oturup ayaklarını uzatan, bahçenin keyfini süren biri daha vardı: Pasaknaz Teyze. Kendisi mahallenin en yaramazı, oburu, geceleri mahalleyi horlamasıyla uyutmayı, her konuya dair cümlesi olanı ve pasaklı komşusuydu. İstisnasız haftanın her günü sandalyesine oturur ve sokaktan gelip geçenleri izlemeye koyulurdu. Tabii, birilerine laf atmadan duramazdı. Kiminin saçına takılırdı gözleri, kiminin bisikleti süremeyeğine. Kendisine soru soranlarla alay eder, adres soranları tam tersi yöne gönderirdi. Bir keresinde kaldırımında dolaşan martı yavrularını “Bunlar yeni nesil civciv!” diyerek sokaktan geçen kadına yutturmaya çalıştı. Hatta daha ileri gitti ve sıcak yaz gününü bahane ederek su dolu küçük balonu gencin birinin sırtına attı:

“Yanmışsındır çocuğum, su şifadır.”

Çocuk ne diyeceğini bilemedi, ıslanmışıyla kaldı.

Hatta bir zaman Büyükada bisiklet yarışı sırasında yolu bizim sokaktan geçenlere en fena şaka-sını yaptı. Hepimiz tezahürat yaparak yarışanları seyrederken, bir anda yüreğimizi ağzımıza getiren bir ses duyduk. Bu bir çığlıktı. Bisikletlilerin çoğu dengesini kaybetti. Düşenler oldu. Neredeyse en arkadakiler öne geçti. Peki bu sesin kaynağı kimdi? Pasaknaz Teyze ve onun yola gizlediği hoparlörüydü. Herkes çok sinirlendi, o ise gülmekten yorgun düştü.

Bölüm – 2

İstifçi

Pasaknaz Teyze, evimizin arkasında açık mavi renkte küçük bir kulübede yaşardı. Kulübe duvarında, koşan atları anımsatan çatlaklar vardı. Oraya yaklaştıkça sanki deniz kokusu alırdım. Güzel hissettirirdi. “Denizin üstünde özgürce dolaşan atlar...” demiştim bir keresinde anneme. Sonrasında baktığımda hep farklı bir şeyleri çağrıştırdı. Gördüklerim değişti ama koku... Hep aynı kaldı. Enteresan bir şekilde kulübeye ne zaman yaklaşısam o kokuyu alırdım. Bir keresinde kendisine bu kokunun nedenini sorduğumda, kulübeyi denizin dibinden zor çıkarttığından bahsetmişti. Evet, İstanbul’dan Büyükada’ya getirilen kulübe

ters dönüp denizin dibine doğru yolculuğa çıkmış meğer.

Uzaktan göze tatlı görünen bu kulübenin içi çok fenaydı! Küçük bir alanda kendisine oturacak yer bırakmamıştı. Tıklım tıklımdı. Bir köşede yenmiş cevizlerin oluşturduğu kabuk dağı diğer yanda üst üste yığılmış eşyalar vardı. Yazlıklar, kışlıklar... Hepsi birbirine girmişti. Kulübesini ya eşya deposu olarak kullanıyordu ya da ihtiyacı olmasa da sürükleyip taşıdıklarının önüne geçememişti. Adalılar genellikle eski eşyalarını bir başkasının ihtiyacı olur düşüncesiyle kapılarının önüne bırakmayı âdet edinmişti. Bu yüzden, ara sokaklarda yürürken bir anda antika eşyalara rastlamak mümkündü. Pasaknaz Teyze böyle anları hiç kaçırmaz, bırakılanları görünce onları kulübesine götürmenin bir yolunu bulurdu. Eğer taşıyabileceğinden ağırsa mahallenin gençlerini görevlendirirdi. Hatta kim verdiği göreve ne kadar uyuyor diye liste tutardı.

Babam bir keresinde ona, “Bu istifçiliğe girer.” dedi. Pasaknaz Teyze’yi o günkü kadar öfkeli görmemiştim. Kahvaltı masasında oturan baba-

mı bitkileri sular gibi suladı. Hortumu elinden kimse alamadı. O talihsiz andan itibaren Pasaknaz Teyze babamı ne zaman görse sulu şakalar yapmayı ihmal etmezdi. Sanki, sevmediği kişiler için bir listesi vardı ve babam o listede ilk üçe hızlıca adını yazdırmıştı. İstifçilik konusunda babama hak vermiyor değildim. Kabul etmese de kendisi biraz öyleydi. Ama o, topladığı eşyaları kullanacağı günün geleceğine inanırdı. Aslında Pasaknaz Teyze'yle yaşadığım en büyük sorunum onun istifçi olmasından kaynaklanmıyordu. Asıl sorun kitaplara olan bakışıydı. Beni manolya ağacının altında ne zaman kitap okurken görse lafı yapıştırırdı:

“Bahçede kitap okumak yasak. İlla tabela mı asalım ha şuraya? Kitap okumanın hiçbir faydası olmadığını ben belirlemişim.”

Onu daha önce kitap okurken görmedim. Ayrıca kitap okumama neden bu kadar karşı anlamış değildim. Kitaplar dışında takıldığı diğer konuya bahçedeki kuru yapraklardı. Özellikle manolyadan dökülen yapraklar çimlerin üstünü örter ve zaman içinde küflenmeye neden olurdu. Yapraklar çoğaldıkça onları toplamayı alışkanlık hâline

getirmiştim. Beni ne zaman yaprak toplarken görse kaçırmaz hemen lafı üzerime salardı:

“Bahçenin tropikalliđini bozuyorsun, hiç olacak Şey mi yaprak toplamak!”

Nerede yaşadığımızı düşünüyor, bilmiyordum. Ama zamanla Pasaknaz Teyze’yi dinlememeyi öğrendim. Bu davranışlarının hoşuma gittiği söylenemezdi.

Bölüm – 3

Mektuplar

“İnsan belli yaştan sonra değişmez.”

Bu onun en sevdiği cümleydi ve tekrarlayıp duruyordu. Gerçekten değişmez miydi? Bu kadar zor bir şey miydi değişmek? Kulağa sanki yetişkin birinin bahanesi gibi geliyordu. Pasaknaz Teyze gibi düşünmüyordum. Her yaşta düşüncelerimiz değişebilirdi. Onun bu cümleye bu kadar takılmasına anlam veremiyordum. Belki onun bu düşüncesini değiştirmenin bir yolunu bulabilirim diye geçirdim aklımdan. Ne kaybederdim ki? Belki, zamanla düşüncelerinin nasıl değiştiğini ya da değişmediğini not alabileceğim bir günlük tutabilirdim. Günlüğe yazma alışkanlığım pek yoktu. Hep erteliyor ya da yazmayı atlıyordum. Aklıma

sonra daha iyi bir fikir geldi. Mektup yazmaya karar verdim. Her gün düzenli olarak yazacağım bir mektupla birinin düşüncelerini değiştirebilir miydim? Belki ona yazdığım mektuplar ilgisini çekebilirdi. Benim gözümden, kendisi hakkında neler düşündüğümü ve onu nasıl gördüğümü duymaya ihtiyacı olabilirdi. O yüzden kendime yedi gün süre tanıdım. Bu, aynı zamanda yedi ayrı mektup anlamına geliyordu. Yedi olmasının sebebi tamamen uğurlu sayım olmasından kaynaklanıyordu. Dolabımdan eski bir defteri aldım ve sayfalarından ihtiyacım kadarını ayırdım. Kenarlarını makasla hizaladım. Kalemliğimi kapattığım gibi bahçe masasına oturdum. Orası Pasaknaz Teyze'yi en iyi görebildiğim yerdirdi. Daha önce birine bakarak, onu izleyerek mektup yazmamıştım. Bunu yapan biri var mıydı, bilmiyordum. Benim için ilginç bir deneyim olacağı kesindi. Nereden başlayacağımı bilemediğim için en iyisinin “başlamak” olduğuna karar verdim. Yazmak büyük bir adımdı. İlk mektup deneme amaçlıydı.

Sevgili Pasaknaz Teyze,

Bugün Çarşamba. Çok heyecanlandım. Yazmaya nereden başlayacağımı bilemiyorum. Umarım okurken yapabileceğim yazım yanlışlarından rahatsız olmazsın. Bu bir deneme mektubu olacak. Yazacağım diğer mektupları okuduğunda sana neden mektup yazmaya başladığımı daha iyi anlayacağını düşünüyorum. Pardon, bir dakika mola veriyorum çünkü elimde kalemin mürekkebi bulaşmış. Sayfayı mahvetmeyi istemem. Evet geri geldim. Kendimi nasıl bir durumun içine attığımı tahmin bile edemezsin. Yaz tatiline girdiğimiz şu günlerde kendime bir şeyi görev edindim. Eğer başarabilirsem bunda emeğin büyük olacak. Başaramazsam da denemiş olurum. Böğürtlenli pastaları çok sevdiğini biliyorum. İşte onlarla kutlayabileceğimiz kadar büyük bir durumdan söz ediyorum: Düşüncelerini değiştirmek istiyorum. Kitaplara, çocuklara, yetişkinlere, bahçeye, sümüklü böceklere... Her şeye! Belki sürekli birilerinden benzer cümleleri

duymak seni etkilememiş olabilir. Belki kimse sana mektup yazmaya cesaret edememiş olabilir. Ama ben, sana yazacağım yedi mektubun fikrini değiştireceğini düşünüyorum. Deneme mektubuyla sekiz ediyor. Senin kitap kurdu olmanı istiyorum. Evet, okumayı sevmediğini de biliyorum. Ne yalan söyleyeyim, kitaplar üzerine sohbet etmek, kitap fuarlarına seninle katılmak, yazarların söyleşilerinde bulunmak ikimize de iyi gelebilir. Adalarda gerçekleşen kitap fuarına birlikte gittiğimizi bir düşünsene... Belki bu mektupları okumayacaksın. Daha da kötüsü cesaret edip sana gönderemeyeceğim. Şimdilik bunu düşünmek istemiyorum. Denemek istiyorum. Seni ikna etmeye çalışırken beni belki kurnazca planlarınla tuzığa düşüreceksin. Yapmadığın şey değil. Karşılaştıklarım beni zorlayacak ya da vazgeçirme noktasına getirecek. Of umarım vazgeçmem! Yine de söz veriyorum. Koca bir söz! Kitap kurdu olman için elimden gelen her şeyi yapacağıma söz veriyorum. Beni düşürebileceğin tuzaklardan korkmuyorum. On

yaşındayken kendine hiç söz verdin mi bilmiyorum ama şunu söyleyebilirim: Bir çocuk kendine söz verirse mutlaka sözünü tutar. İşte başlıyorum... Kendime yedi gün veriyorum. Kurallarımı da kendim belirliyorum. Eğer önce kendimi bu göreve inandıramazsam her şeyi batırabilirim. Ben bu mektubu yazarken kokusunu almış bile olabilirsin. Şu an bana baktığın için böyle söyledim. Birine bakarak mektup yazmak garip hissettiriyor. Tabii senin için sorun yok. Öylece oturmuş gelene geçene sataşmak için yer arıyorsun değil mi?

Umarım tüm bu mektupların sonunda sen de bana yazarsın.

Bize şans diliyorum.

Atlas*

8 Haziran

Büyükkada, İstanbul